

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Жешувський університет (Польща)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)**

Матеріали

II міжнародної науково-практичної конференції

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

11 квітня 2017 року

**Харків
ХНПУ
2017**

педагогічного інструментарію. Для цього потрібно досконало оволодіти методикою індивідуально-виховної роботи, яка становить сукупність підходів, методів, способів та прийомів взаємодії зі студентами.

Список використаних джерел

1. Сойлемез Микаил. Общее и профессиональное образование в Турции : (Проблемы, становление и развитие) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Микаил Сойлемез. – Казань, 1995. – 221 с.
2. Усманова С. М. Тенденція розвитку системи вищої педагогічної освіти в Республіці Туреччина : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» С. М. Усманова. – Ялта, 2011. – 20 с.
3. Turam B. The politics of engagement between Islam and the secular state: ambivalences of «civil society» / B. Turam // British j. of sociology. – L., 2004. – Vol. 55. – P. 259-281.

УДК 378 .183 «19»

ЗМІСТ ТА НАПРЯМИ ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ НА ПОЧ. ХХ СТ.

О. М. Кін, м. Харків

У тезах представлено характеристику студентського громадського руху початку ХХ століття. Проаналізовано особливості розвитку та становлення громадської діяльності студентської молоді вищих навчальних закладів України в контексті соціокультурних, економічних та політичних процесів країни. Схарактеризовано сутність та зміст громадської діяльності студентської молоді. Визначені основні напрями та форми реалізації громадської діяльності студентів у практиці інституту вищої освіти.

Ключові слова: громадська діяльність, студентський рух, студентство, громадська активність.

The article presents the characteristics of student social movement at the beginning of the 20th century. The features of development and formation of social activity of student youth at higher educational institutions in Ukraine in the context of socio-cultural, economic and political processes of the country have been analyzed. The essence and content of student social activities have been characterized. The main directions and forms of realization of students' social activities in practice of higher education have been determined.

Key words: social activities, student movement, students, social activity.

Початок ХХ ст. знаменувався вирішальним переходом студентського руху на новий етап. У цей період він пройшов певний еволюційний шлях від розрізнених виступів до потужного, масового руху, націленого на розв'язання демократичних завдань з чітко окресленими цілями, змістом та стратегією й став помітним явищем серед загальних громадських процесів країни. За доцільне вважаємо виділити основні ознаки студентського громадського руху 1900-1917 рр. Як показало вивчення історико-педагогічної літератури, студентський громадський рух характеризувався:

- антиурядовим характером – студентські виступи були спрямовані на протидію урядової політики в галузі вищої освіти, регулювання соціальних відносин в країні, прав та свобод громадян національне відродження;

- організованістю, масовістю та консолідацією сил – міцніли зв'язки між студентськими нелегальними організаціями різних навчальних закладів і міст;

- урізноманітненням форм протесту – студентські форми протесту були найрізноманітнішими – бойкот лекцій реакційних викладачів, студентські виступи та безлад, демонстрації, страйки, організовані акції у відповідь на конкретні суспільно-політичні події в країні, знаменні дати тощо;

- демократичністю – основна маса студентства була тісно пов'язана з так званими середніми прошарками суспільства, відображала у своїх виступах та діях боротьбу цих класів за демократичні свободи, їх соціальну природу, притаманні їх настрої та ідеали.

Зазначимо, що студентський рух мав неоднорідний характер, у його складі були представлені різних ідеологічні групи та течії. Аналіз та вивчення історико-педагогічної літератури дали змогу виділити основні складові громадського студентського руху періоду 1900-1917 рр.:

- напрям «академізму» – специфічна течія у студентському середовищі, прибічники якої проголосивши гасло «університет для науки», відстоювали ідеї утворення наукових, літературних, кооперативних організацій та товариств студентів, виступали проти об'єднань студентів за політичними ознаками. «Академісти» вважали страйки шкідливими для розвитку наукової та навчальної діяльності, розробляли власні методи боротьби з ними. Протистояння «академістів» та радикально налаштованої вишівської молоді призводило до значного розладу у студентському середовищі, зменшувало вплив радикального студентства та громадське життя. Однак, нерідко академічні організації допускали порушення свого статусу і навіть втручання в у політичне життя. У вищих навчальних закладах виникли студентські організації аполітичного спрямування. Їхні члени негативно ставились до політичної боротьби, виступали проти будь-яких об'єднань за політичними та національними ознаками, натомість відстоювали ідеї утворення кооперативних, наукових, літературних студентських організацій;

- напрям національного відродження – зростає чисельність українських студентських громад та земляцтв як осередків національного відродження. Національні молодіжні об'єднання прагнули до активної участі у громадському житті України, виступали за перебудову Російської держави у федеративну демократичну республіку з наданнями широких прав Україні. Їх діяльність носила переважно культурно-освітній характер: розповсюдження україномовних книжок і брошур, організація українських бібліотек-читалень, вшанування пам'яті видатних українських діячів, читання рефератів та доповідей з українознавчих питань;

- політичний напрям – чисельність масових студентських виступів зростала, вони набували дедалі більше політичного характеру.

На тлі інтенсивного піднесення суспільного життя постреволуційного періоду відбувалося значне пожвавлення громадської активності студентської молоді. Серед пріоритетних завдань, що стояли перед інститутом вищої освіти, була підготовка нової генерації спеціалістів, талановитих організаторів та керівників, «осіб, здатних

не тільки до формального та обмеженого виконання обов'язків, а й керівників господарського і культурного життя, здатних самостійно направити її на шлях досягнення цілей» [1].

Зазначимо, що політика партійно-радянського керівництва щодо вищої школи, студентської молоді мала зовні суперечливий характер. З одного боку пропагувалися ідеї формування нової, вільної людини, з іншого – виховання молодого покоління було осмислено, послідовно, чітко підпорядковано визначеній стратегії підготовки фахівців для радянської держави, ідеологічно зрілих, відданих справі.

Громадською діяльністю вважалася суспільно-корисна праця від імені будь-якої організації, доручення певної установи, яка містила ідеї колективізму. Зазначимо, що відвідування зібрань не вважалось громадською діяльністю. Складовими громадської діяльності мали стати самостійність та активна участь у житті населення [4, с. 7].

Мета громадської роботи полягала у всебічному розвитку та піднесенні суспільно-культурного рівня населення, розповсюдження ідей комунізму та залученні широких верств громадськості до роботи. Зокрема, про це йшлося у «Кодексі про народну освіту» (1922 р.), резолюції V Всесоюзної конференції ВЛКСМ від 30 березня 1927 р. «Про постановку масової культурно-виховної роботи серед молоді», які наголошували, що ця діяльність мала бути направлена на зв'язок з сучасним їй суспільно-політичним життям, роботою партії та комсомолу [2, с. 45].

Велику роль у виконанні політико-освітніх завдань відводилося профспілкам та студентським організаціям. Резолюції ЦКВКП (б) від 12 липня 1928 р. «Про громадсько-політичне виховання студентства» та від 30 серпня 1928 р. «Стан вузів України» наголошували на залучення молоді до роботи поза вишами, бажано на споріднених за фахом підприємствах та установах, участі у виробничих процесах та нарадах, що водночас не повинно було перешкоджати навчанню, особливо студентам старших курсів [3, с. 411].

Тому основними напрямками громадської діяльності визначалася як участь студентської молоді в адміністративно-організаторській, господарській, навчально-методологічній роботі вишу, так і у виконанні проектів культосвітнього спрямування, ліквідації неписьменства, шефської роботи.

Визнавалася й широко пропагандувалася активна громадська позиція студентської молоді лише в межах легалізованої діяльності студентських організацій, яка була визначена загальною політикою уряду в галузі вищої освіти та чітко структурована низкою нормативних документів. Згідно Положення про вищі навчальні заклади України 1922 року, студентські організації необхідно було створити при кожному інституті з метою «організованого задоволення матеріальних і культурних потреб студентів, сприяння відповідним органам управління Інституту».

Отже, громадська діяльність студентської молоді вищих навчальних закладів України на початку XX ст. сформувалась у потужний, організований рух з певною структурою, завданнями та напрямками діяльності.

Список використаних джерел

1. Временное Положение о Высших Учебных Заведениях УССР: Т.1: Временное Положение об институтах. / Наркомпрос УССР. – Х. : Б.и., 1922. – 42 с.
2. Комсомол и высшая школа [Text] : документы и материалы съездов, конференций, ЦК ВЛКСМ по работе вузовского комсомола (1918-1968 гг.). – М. : Молодая гвардия, 1968. – 271 с
3. Культурне будівництво в Українській РСР. Важливіші рішення Комуністичної партії і Радянського уряду 1917-1959 рр.: в 2 т. – Т.1. – 1917-червень 1941 рр. : збірник документів / Редкол. : відп. ред. О. І. Евсеев. – К. : Державне видавництво політичної літератури УРСР, 1959. – 883 с.
4. Ряппо Я. П. Советская профессиональная школа: ее место и значение в системе просвещения и в нашем народном хозяйстве / Ян Петрович Ряппо. – Харьков : Госиздат Украины, 1926. – 97 с.

УДК: 37.013 (438)

ДОСВІД «ПЕДАГОГІКИ ПРАЦІ» РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА: НАУКОВЕ І ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

С. Я. Когут, м. Львів

Акцентовано на вагомості дослідження становлення й розвитку «педагогіки праці» Республіки Польща. Зазначено, що теоретико-практичний досвід цієї субдисципліни, результати наукових досліджень мають безпосередній вплив на формування змісту підготовки фахівця нового покоління. Аналітичний огляд наукових праць з проблем «педагогіки праці» засвідчує перспективність досліджень у цій науковій площині з огляду пошуку відповідей на запитання щодо формування єдиного європейського простору професійної освіти, глобального ринку праці.

Ключові слова: Республіка Польща, педагогіка праці, професійна освіта, дослідження.

The article focuses on the importance of researches on becoming and development of pedagogy of labor in the Republic of Poland. It has been denoted that the theoretical and practical experience of this subdiscipline and the results of scientific researches influence the formation of the content of new generation specialists' training directly. The analytical review of scientific works on problems of pedagogy of labor affirms the potential of researches in the field in order to find answers to the questions concerning the formation of joint European space of professional education and global market of labor.

Key words: Republic of Poland, pedagogy of labor, professional education, researches.

Професійна освіта нині переживає не найкращі часи. Зважаючи на постійно зростаючі вимоги до якості підготовки фахівця, вищу освіту активно критикують працедавці, аналізують науковці, перманентно модернізують керівники різних ланок управління. Маємо можливість простежувати оновлення змісту професійної підготовки, активний розвиток сектора неформальної освіти і чи не найвагоміше – якісне видозмінення сутності, функціонального поля, зрештою місії педагогіки як науки, що є теоретико-методологічною основою освітньої діяльності. Вважаємо, що зміни реформаційного характеру варто здійснювати, беручи до уваги досвід країн,